

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.011.02.2019

Andrzej Maczassek
Przewodniczący Zarządu
„Jestem” Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom
Niepełnosprawnym i Osobom Potrzebującym
Wsparcia
ul. Juliana Fałata 98-102
87-100 Toruń

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/042 - Realizacja zadań zleczanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
organizacjom pozarządowym

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	„Jestem” Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym i Osobom Potrzebującym Wsparcia ¹ , ul. Juliana Fałata 98-102 87-100 Toruń.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Maczasek, Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia, od 27 czerwca 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykonanie dotowanych zadań i uzyskanie zakładanych efektów. 2. Przestrzeganie zasady wykorzystania środków.
Okres objęty kontrolą	Od początku 2017 r. do połowy 2019 r. oraz okres wcześniejszy, jeżeli obejmował on udział w projekcie lub otrzymanie środków, których rozliczenie nastąpiło w terminie objętym kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Jolanta Szydłowska-Hęsiak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli: nr LBY/94/2019 z 27 czerwca 2019 r. i nr LBY/144/2019 z 3 października 2019 r.

(akta kontroli str. 1-8, 1088)

¹ Dalej: „Stowarzyszenie”.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Stowarzyszenie zrealizowało zadania zlecone przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych⁴ zgodnie z zawartymi umowami. Uczestnicy wszystkich trzech projektów zostali objęci wsparciem poprzez udział w zaplanowanych zajęciach, określonych dla nich indywidualnie jako cel działań w Indywidualnych Planach Działań⁵. Personel projektu posiadał kwalifikacje odpowiednie do rodzaju i zakresu wykonywanej pracy.

Pomimo że faktycznie osiągnięte wartości niektórych wskaźników ewaluacji projektów były niższe od ich wartości zaplanowanych w umowach, to sporządzone dla każdego z beneficjentów diagnozy wskazywały, że uzyskane zostały oczekiwane rezultaty działań terapeutycznych zaplanowanych w ramach dotowanych projektów.

Stowarzyszenie prawidłowo wniosło wkład własny w postaci świadczenia wolontariuszy oraz prawidłowo sfinansowało i rozliczyło koszty kwalifikowalne w ramach kontrolowanych projektów.

Wyodrębniona ewidencja księgowa projektów pozwalała na rzetelne sporządzanie sprawozdań z ich realizacji oraz weryfikację ich prawidłowości. Dokumenty finansowe odzwierciedlały rzeczywiście zrealizowane działania, a sposób ich opisywania zapobiegał wielokrotnemu rozliczaniu tych samych wydatków w ramach różnych projektów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie dotowanych projektów i uzyskanie zakładanych efektów

Opis stanu faktycznego

1.1 W latach objętych kontrolą Stowarzyszenie realizowało na zlecenie PFRON zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych⁷ w formie trzech wieloletnich projektów⁸: [1] *Pracownia Rozwoju Porozumiewania*⁹, [2] *Klub Integracji Społecznej*¹⁰, [3] *Centrum Wczesnej Interwencji i Wspierania Rozwoju Dziecka*¹¹. Łączna kwota wykorzystanych środków PFRON w ramach tych projektów wyniosła 3 466,3 tys. zł¹². Wszystkie projekty dotyczyły drugiego kierunku pomocy¹³ (KP-2) – *Zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych*

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: „PFRON” lub „Fundusz”.

⁵ Dalej: „IPD”.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Na podstawie art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1172, ze zm.), dalej: „ustawa o rehabilitacji”.

⁸ Projekty te były kontynuacją działań prowadzonych w latach poprzednich.

⁹ Projekt realizowany w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2018 r., dalej: „projekt PRP”.

¹⁰ Projekt realizowany w okresie od 1 maja 2016 r. do 31 marca 2018 r., dalej: „projekt KIS”.

¹¹ Projekt realizowany w okresie od 1 kwietnia 2017 r. do 31 marca 2019 r., dalej: „projekt CWIWRD”.

¹² Dofinansowanie PFRON dla projektu PRP wyniosło łącznie 1 283,0 tys. zł, dla projektu KIS 806,1 tys. zł, dla projektu CWIWRD 1 377,1 tys. zł.

¹³ Kierunki pomocy określone zostały w Zasadach wspierania realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, zlecanych organizacjom pozarządowym przez PFRON, dostępnych 3 września 2019 r. na stronie internetowej PFRON po adresie: <https://www.pfron.org.pl/organizacje-pozarządowe/projekty-i-konkursy-dla-organizacji-pozarządowych/zadania-zlecone-konkurs/samodzielni-i-skuteczni-konkurs-42017/zasady-wspierania-realizacji-zadań-z-zakresu-rehabilitacji-zawodowej-i-społecznej-osob-niepełnosprawnych-zlecanych-organizacjom-pozarządowym-przez-pfron/>

i obejmowały zadanie: *Prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w różnych typach placówek* (zadanie 1)¹⁴.

(akta kontroli str. 9-11)

Przyznane przez Fundusz dla poszczególnych projektów dofinansowanie odpowiadało kwotom wskazanym przez Stowarzyszenie we wnioskach o zlecenie realizacji zadań stanowiących załącznik do umowy¹⁵.

Zakres rzeczowy i finansowy projektów określono w podpisanych przez strony umowach o zlecenie realizacji zadań¹⁶. W umowach tych, celem weryfikacji efektów zastosowanych form wsparcia ustalono także wartości trzech wskaźników ewaluacji: nakładu (odnoszącego się do środków finansowych niezbędnych do realizacji projektu)¹⁷, produktu (odnoszącego się do przedmiotów materialnych jakie otrzymuje beneficjent ostateczny wskutek realizacji projektu ze środków finansowych PFRON)¹⁸ oraz rezultatu (odnoszącego się do efektów zrealizowanego projektu i dostarczającego informacji o zmianach jakie nastąpiły w wyniku realizacji projektu u ostatecznych beneficjentów)¹⁹.

(akta kontroli str. 32-185, 243-388, 447-582, 609-664, 709-781, 880-930)

Beneficjentami ostatecznymi projektów były osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności ważne przez cały okres realizacji danego projektu²⁰, a personel, któremu powierzono realizację zadań w ramach kontrolowanych projektów posiadał kwalifikacje zgodne z opisem zamieszczonym we wniosku, potwierdzone stosownymi dokumentami.

(akta kontroli str. 978, 1006-1008)

Na stronie internetowej Stowarzyszenia²¹ publikowane były informacje o aktualnie realizowanych projektach²². Podano m.in. terminy ich realizacji, formy udzielanego wsparcia w ramach każdego z projektów oraz warunki rekrutacji do projektów, a także informacje o współfinansowaniu ich ze środków PFRON. Aktualności dotyczące projektów zamieszczano na fanpage Stowarzyszenia w serwisie społecznościowym, do którego przekierowywano użytkownika automatycznie. Z uwagi na fakt, iż wszystkie formy wsparcia były realizowane w sposób ciągły (przez cały okres realizacji projektu), na stronie internetowej Stowarzyszenia nie zamieszczano harmonogramu poszczególnych działań. Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia wskazał, że strona internetowa Stowarzyszenia jest aktualnie odbudowywana i na bieżąco uzupełniana o wszelkie wymagane informacje, bowiem poprzednia została zablokowana, a następnie usunięta przez dostawcę hostingu ze względu na zainfekowanie plików. Z tego względu NIK nie mogła ocenić realizacji rzeczonych obowiązków w odniesieniu do projektów uprzednio zakończonych.

(akta kontroli str. 1089-1094)

¹⁴ Por. § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1945).

¹⁵ Dalej: „wniosek”.

¹⁶ Umowa nr ZZO/000160/02/D z dnia 10 maja 2016 r. (ze zm.) na realizację projektu PRP, umowa nr ZZO/000174/02/D z dnia 20 lipca 2016 r. (ze zm.) na realizację projektu KIS, oraz umowa nr ZZO/000197/02/D z dnia 31 maja 2017 r. (ze zm.) na realizację projektu CWiWRD, dalej: „umowy o zlecenie realizacji zadań”.

¹⁷ Określonego jako iloraz kwoty dofinansowania oraz liczby godzin wsparcia udzielonego (koszt jednej godziny wsparcia).

¹⁸ Określonego jako średnia liczba godzin wsparcia udzielonego jednemu beneficjentowi ostatecznemu projektu.

¹⁹ Określonego jako liczba beneficjentów ostatecznych projektu, którzy rozwinęli kompetencje lub nabyli umiejętności określone dla nich indywidualnie jako cel działań rehabilitacyjnych w Indywidualnym Planie Działania.

²⁰ W badanych projektach nie były to te same osoby oraz pracownicy lub wolontariusze Stowarzyszenia.

²¹ <http://www.stowarzyszeniejestem.pl/bartek2/projekty-2/> dostęp 3 października 2019 r.

²² Obowiązek taki wynikał z § 13 ust. 4 umów o zlecenie realizacji zadań.

Z wykonania dotowanych przez PFRON zadań Stowarzyszenie sporządziło sprawozdania częściowe i końcowe zgodnie ze wzorami stanowiącymi załącznik do umów o zlecenie realizacji zadań²³. Sprawozdania te zostały przesłane do PFRON w terminach określonych w ww. umowach. Podlegały one weryfikacji PFRON, który pisemnie informował Stowarzyszenie o decyzji dotyczącej ostatecznego rozliczenia dofinansowania poszczególnych projektów ze środków PFRON²⁴.

(akta kontroli str. 1042-1045)

Szczegółowym badaniem kontrolnym objęto wszystkie trzy wskazane wyżej projekty.

1.1.1 Projekt PRP skierowany był do różnych grup osób niepełnosprawnych z poważnymi deficytami w zakresie porozumiewania, łączącymi się z deficytami w zakresie ruchu, wzroku, słuchu, intelektu. Zakładał wzrost umiejętności samodzielnego porozumiewania się, poprzez: (1) wzrost samodzielności w zakresie stosowania alternatywnych i wspomagających metod komunikowania się, (2) wzrost samodzielności w zakresie obsługi specjalistycznych urządzeń wspomagających, Internetu i komputera, (3) zwiększenie kompetencji komunikacyjnych, językowych, poznawczych i społecznych. Dla realizacji powyższych celów zaplanowano różnorodne formy wsparcia, zarówno indywidualne, jak i grupowe²⁵ dla łącznie 85 uczestników projektu (beneficjentów ostatecznych projektu)²⁶ na każdy okres realizacji projektu. Projekt ukierunkowany był na pobudzenie czynnej aktywności uczestników.

W umowie o zlecenie realizacji projektu²⁷ ustalono wartości wskaźników nakładu²⁸, produktu²⁹ oraz rezultatu³⁰ dla dwóch okresów finansowania. Efektywność wskaźników produktu i rezultatu nie uległa obniżeniu w drugim okresie finansowania. Zwiększeniu uległa jednak o 14% wartość wskaźnika nakładu. Zastępca Przewodniczącego Zarządu Stowarzyszenia wskazała, że spowodowane było to wzrostem kwoty całkowitego budżetu projektu o 129,8 tys. zł³¹.

(akta kontroli str. 32-185, 243-388, 445-446)

Z zaplanowanych i zrealizowanych zgodnie z harmonogramem form wsparcia skorzystało w pierwszym roku realizacji projektu 97 osób³² (114% założonego poziomu), a w drugim roku 86 osób³³ (101% założonego poziomu). Zastępca Przewodniczącego Zarządu Stowarzyszenia wskazała, że zmiany zakładanej liczby uczestników projektu spowodowane były odejściem beneficjentów ostatecznych

²³ Do czasu zakończenia czynności kontrolnych (tj. do 3 września 2019 r.) nie zostało ostatecznie zatwierdzone sprawozdanie końcowe za drugi okres realizacji projektu CWIWRD.

²⁴ W decyzjach zastrzeżono, że w przypadku przeprowadzenia przez PFRON kontroli w zakresie wykonania przedmiotu umowy istnieje możliwość ponownej weryfikacji rozliczenia.

²⁵ Zajęcia terapeutyczno-edukacyjne, zajęcia komunikacyjno-medialne, zajęcia z elementami integracji sensorycznej, zajęcia warsztatowe - wyjścia edukacyjne rozwoju osobistego, warsztaty funkcjonowania codziennego, konsultacje specjalistyczne.

²⁶ 28 dzieci i 57 osób dorosłych.

²⁷ Umowa nr ZZO/000160/02/D z 10 maja 2016 r., zmieniona aneksami: nr 1 z 25 listopada 2016 r., nr 2 z 1 marca 2017 r. (aneksy te nie miały wpływu na liczbę godzin wsparcia i wskaźniki ewaluacji), nr 3 z 16 maja 2017 r. (aneks na kolejny rok realizacji projektu) i nr 4 z 31 stycznia 2018 r. (bez wpływu na liczbę godzin wsparcia i wskaźniki ewaluacji).

²⁸ Wartość wskaźnika zaplanowana na pierwszy i drugi okres realizacji projektu wynosiła odpowiednio: 47,56 i 54,20.

²⁹ Wartość wskaźnika zaplanowana na pierwszy i drugi okres realizacji projektu wynosiła odpowiednio: 147,01 i 157,17.

³⁰ Wartość wskaźnika zaplanowana na pierwszy i drugi okres realizacji projektu wynosiła odpowiednio: 0 i 78.

³¹ Kwoty określone w umowie na pierwszy i drugi okres realizacji projektu wynosiły odpowiednio 594,3 tys. zł i 724,1 tys. zł.

³² 34 dzieci i 63 osoby dorosłe.

³³ 24 dzieci i 64 osoby dorosłe.

projektu przed terminem wynikającym z IPD i przyjęciem kolejnych osób z listy rezerwowej.

(akta kontroli str. 9-11, 186-239, 389-437, 442-444)

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację 15 losowo wybranych beneficjentów ostatecznych projektu. Ustalono, że dla każdego z nich utworzono IPD stanowiący wynik specjalistycznych konsultacji i służący zaplanowaniu pracy indywidualnej w ramach projektu³⁴. Zaplanowane zajęcia zostały zrealizowane. Na bieżąco prowadzona była ewidencja godzin wsparcia udzielonego beneficjentom ostatecznym projektu³⁵. Nie rzadziej niż raz w miesiącu uczestnicy lub ich rodzice/opiekunowie potwierdzali korzystanie ze wsparcia w ramach projektu³⁶. Specjaliści prowadzący zajęcia monitorowali osiągnięcie wyników działań zaplanowanych w IPD, m. in. poprzez kwestionariusz indywidualnej oceny doskonalonych kompetencji, ankiety ewaluacyjne i ankiety dla rodziców.

(akta kontroli str. 967-977, 984-997, 1001-1002, 1006-1008)

Stowarzyszenie zrealizowało cele projektu. Niemniej ustalony w umowie wskaźnik produktu osiągnięty został dopiero w drugim okresie realizacji projektu³⁷, co mogło stanowić podstawę do rozwiązania umowy na następne okresy finansowania³⁸. PFRON nie podjął jednak takiej decyzji. Zastępca Przewodniczącego Zarządu Stowarzyszenia wskazała, że przyczyną nieosiągnięcia tego wskaźnika w pierwszym okresie realizacji projektu było objęcie wsparciem większej niż zakładano liczby beneficjentów.

Wykonanie dotowanego projektu nie skutkowało przekroczeniem wskaźników nakładu³⁹, a także osiągnięty został, na poziomie 103% założonego planu, wskaźnik rezultatu⁴⁰. Z dokumentacji wynikało, że uzyskane przez beneficjentów postępy związane były głównie z poprawą komunikowania się i nabyciem nowych umiejętności⁴¹.

(akta kontroli str. 9-11, 186-195, 389-398, 442-444, 1086-1087)

1.1.2 Projekt KIS skierowany był do różnych grup osób niepełnosprawnych, zróżnicowanych zarówno ze względu na wiek, jak i rodzaj niepełnosprawności. Celem projektu było zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych w sferze osobistej, zawodowej, społecznej i kulturalnej, poprzez: (1) zwiększenie ilości doświadczeń społecznych i zawodowych w różnych formach aktywności, (2) rozwój zainteresowań i indywidualnych potrzeb twórczych, (3) poprawa kondycji fizycznej, koordynacji ruchowej i sprawności manualnej, (4) wzrost kompetencji społecznych. Zaplanowane formy wsparcia w ramach działań projektowych obejmowały zarówno zajęcia indywidualne, jak i grupowe⁴² dla łącznie 77 osób⁴³ na każdy okres realizacji projektu. Projekt ukierunkowany był na zwiększenie samodzielności osób

³⁴ Określono w nich formy wsparcia, obszary oddziaływań, cele i oczekiwane rezultaty oraz indywidualne zalecenia terapeutyczne.

³⁵ Ewidencja prowadzona była w formie elektronicznej w specjalnie przygotowanej i udostępnionej przez PFRON aplikacji.

³⁶ Podpis na liście obecności dotyczącej formy wsparcia z której korzysta beneficjent.

³⁷ Wartości wskaźników zaplanowane we wniosku i wartości wskaźników faktycznie osiągnięte wynosiły w pierwszym roku odpowiednio 147,01 i 130,77, a w drugim roku odpowiednio 157,17 i 158,40.

³⁸ Por. § 6 ust. 3 umowy nr ZZO/000160/02/D z 10 maja 2016 r.

³⁹ Wartości wskaźników zaplanowane we wniosku i wartości wskaźników faktycznie osiągnięte wynosiły w pierwszym roku odpowiednio 47,56 i 44,94, a w drugim roku odpowiednio 54,20 i 53,01.

⁴⁰ Wartość wskaźnika zaplanowana we wniosku i wartość wskaźnika faktycznie osiągnięta wynosiła odpowiednio: 78 i 81 (w pierwszym roku realizacji projektu wskaźnik rezultatu wynosił 0).

⁴¹ Np.: obsługa komputera, korzystanie z Internetu.

⁴² Zajęcia muzyczne (karaoke), zajęcia rehabilitacyjne, zajęcia artystyczne (obejmowały warsztaty artystyczne - fotografia, plastyczne, teatr), konsultacje psychologiczne/pedagogiczne, wyjścia kulturalno-edukacyjne, zajęcia integracyjne, warsztaty rozwoju umiejętności psychospołecznych, zajęcia rozwoju osobistego.

⁴³ 10 dzieci i 67 osób dorosłych.

niepełnosprawnych i przeciwdziałanie izolacji społecznej oraz zwiększenie ich mobilności na rynku pracy.

W umowie o zlecenie realizacji projektu⁴⁴ ustalono wartości wskaźników nakładu⁴⁵, produktu⁴⁶ oraz rezultatu⁴⁷ dla dwóch okresów finansowania⁴⁸. Ich efektywność w drugim okresie realizacji projektu nie została obniżona.

(akta kontroli str. 447-582, 609-664)

Z zaplanowanych i zrealizowanych zgodnie z harmonogramem form wsparcia skorzystały w pierwszym roku realizacji projektu 73 osoby⁴⁹ (107% założonego poziomu), a w drugim roku 74 osoby⁵⁰ (108% założonego poziomu). Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia wskazał, że przyczyną zmiany liczby uczestników było przyjęcie do projektu osób z listy rezerwowej oraz rezygnacja z udziału w projekcie dwóch beneficjentów.

(akta kontroli str. 9-11, 583-605, 665-702, 706-708)

Szczegółowa analiza dokumentacji 15 losowo wybranych uczestników projektu wykazała, że dla każdej z osób opracowany został IPD⁵¹, a ocena jego realizacji dokonywana była przez poszczególnych specjalistów zatrudnionych w projekcie, prowadzących formę wsparcia, w której uczestniczył beneficjent.

Personel projektu prowadził odrębnie dla każdego z uczestników ewidencję godzin wsparcia i zadań wykonanych w ramach projektu oraz przygotowywał miesięczne listy obecności, na których uczestnicy projektu lub ich rodzice/opiekunowie potwierdzali obecność na zajęciach. Osiągnięcie wyników zaplanowanych działań weryfikowano m. in. na podstawie ankiet ewaluacyjnych oraz opinii terapeutów prowadzących zajęcia, a postępy dokonywane przez poszczególnych beneficjentów odnotowywano w IPD.

(akta kontroli str. 967-977, 984-987, 998-999, 1003-1004, 1006-1008)

Stowarzyszenie uzyskało założone efekty. Niemniej ustalone w umowie wskaźniki produktu nie zostały osiągnięte⁵², co mogło stanowić podstawę do wykluczenia Stowarzyszenia z uczestnictwa w kolejnych, ogłaszanych przez PFRON konkursach (w ramach kierunku pomocy)⁵³. Fundusz nie podjął jednak takiej decyzji. Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia wskazał, że przyczyną braku realizacji wskaźników produktu było uczestnictwo w programie większej niż zakładano liczby beneficjentów, a w pierwszym okresie realizacji projektu także późniejsze rozpoczęcie w nim działań w ramach tego projektu, w związku z późniejszym otrzymaniem dofinansowania⁵⁴. Podał także, że nieosiągnięcie wskaźników produktu nie skutkowało zwrotem do PFRON części dofinansowania, bowiem kwota

⁴⁴ Umowa nr ZZO/000174/02/D z 20 lipca 2016 r., zmieniona aneksami: nr 1 z 22 marca 2017 r. (bez wpływu na liczbę godzin wsparcia i wskaźniki ewaluacji) i nr 2 z 16 maja 2017 r. (aneks na kolejny rok realizacji projektu).

⁴⁵ Wartość wskaźnika zaplanowana na pierwszy i drugi okres realizacji projektu wynosiła odpowiednio: 42,64 i 42,26.

⁴⁶ Wartość wskaźnika zaplanowana na pierwszy i drugi okres realizacji projektu wynosiła odpowiednio: 126,71 i 157,35.

⁴⁷ Wartość wskaźnika zaplanowana na pierwszy i drugi okres realizacji projektu wynosiła odpowiednio: 0 i 59.

⁴⁸ Kwoty określone w umowie na pierwszy i drugi okres realizacji projektu wynosiły odpowiednio 367,2 tys. zł i 452,2 tys. zł.

⁴⁹ Pięcioro dzieci i 68 dorosłych (planowana liczba uczestników 68 osób – siedmioro dzieci i 61 dorosłych).

⁵⁰ Pięcioro dzieci i 69 dorosłych (planowana liczba uczestników 68 osób – siedmioro dzieci i 61 dorosłych).

⁵¹ Plan zawierał problemy i potrzeby beneficjenta (charakterystyka funkcjonowania, zainteresowania i dotychczasowe doświadczenia, mocne i słabe strony), zaplanowane formy wsparcia, obszary oddziaływań oraz oczekiwane rezultaty.

⁵² Wartości wskaźników zaplanowane we wniosku i wartości wskaźników faktycznie osiągnięte wynosiły w pierwszym roku odpowiednio 126,71 i 116,76, a w drugim roku odpowiednio 157,35 i 142,46.

⁵³ Por. § 6 ust. 3 umowy nr ZZO/000174/02/D z 20 lipca 2016 r.

⁵⁴ Projekt znajdował się na liście rezerwowej. Realizacja projektu rozpoczęła się 1 maja 2016 r.

rozliczona przez Stowarzyszenie mieściła się w kwocie wyliczonej wg wzoru wskazanego umowie⁵⁵.

Osiągnięty został natomiast, na poziomie 120% założonego planu, wskaźnik rezultatu odnoszący się do efektów zrealizowanego projektu⁵⁶ oraz nie przekroczono wskaźników nakładu⁵⁷. Odnotowane efekty obejmowały głównie rozwój zainteresowań oraz umiejętności potrzebnych w relacjach społecznych.

(akta kontroli str. 9-11, 583-588, 665-672, 706-708, 1086-1087)

1.1.3 Projekt CWliWRD skierowany był do grupy niepełnosprawnych beneficjentów w wieku 0-12 lat. Jego celem było pełne wykorzystanie ich potencjału rozwojowego w kształtowaniu i rozwijaniu umiejętności przydatnych w życiu codziennym, poprzez: (1) zwiększenie samodzielności i autonomii dzieci niepełnosprawnych w zakresie komunikacji, funkcji poznawczych, małej i dużej motoryki, (2) polepszenie poziomu funkcjonowania dzieci w domu, w rodzinie, przygotowanie i umożliwianie udziału w edukacji, kontaktach rówieśniczych oraz społecznych, (3) niwelowanie skutków posiadanych deficytów i zapobieganie pogarszaniu się stanu funkcjonowania. Projekt zakładał też funkcję profilaktyczną – zapobieganie narastaniu i utrwalaniu się niekorzystnych objawów niepełnosprawności.

Dla realizacji powyższych celów zaplanowano kilka różnych form wsparcia, zarówno indywidualnych, jak i grupowych⁵⁸, dla łącznie 70 beneficjentów ostatecznych projektu (dzieci niepełnosprawnych) na każdy okres jego realizacji.

W umowie o zlecenie realizacji projektu⁵⁹, ustalono wartości wskaźników nakładu⁶⁰, produktu⁶¹ oraz rezultatu⁶² dla dwóch okresów finansowania⁶³. Efektywność tych wskaźników w drugim okresie realizacji projektu nie została obniżona.

(akta kontroli str. 709-829, 880-930)

Z zaplanowanych i zrealizowanych zgodnie z harmonogramem form wsparcia skorzystało w pierwszym roku realizacji projektu 78 dzieci (111% założonego poziomu), a w drugim roku 80 dzieci (114% założonego poziomu). Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia wskazał, że przyczyną zwiększenia liczby uczestników projektu była możliwość objęcia wsparciem większej liczby beneficjentów – w ramach posiadanych zasobów kadrowych.

(akta kontroli str. 9-11, 830-876, 931-962, 964-966)

Szczegółowym badaniem kontrolnym objęto dokumentację 15 losowo wybranych uczestników projektu. Stwierdzono, że dla każdego z beneficjentów, na podstawie

⁵⁵ Zgodnie z § 6 ust. 1 umowy nr ZZO/000174/02/D z 20 lipca 2016 r.: iloczyn faktycznie osiągniętej liczby beneficjentów ostatecznych projektu oraz liczby godzin wsparcia udzielonego w trakcie realizacji projektu przypadających na jednego beneficjenta ostatecznego projektu oraz planowanej kwoty na jedną godzinę wsparcia udzielonego beneficjentom ostatecznym projektu.

⁵⁶ Wartość wskaźnika zaplanowana we wniosku i wartość wskaźnika faktycznie osiągnięta wynosiła odpowiednio: 59 i 71 (w pierwszym roku realizacji projektu wskaźnik rezultatu wynosił 0).

⁵⁷ Wartości wskaźników zaplanowane we wniosku i wartości wskaźników faktycznie osiągnięte wynosiły w pierwszym roku odpowiednio 42,64 i 42,59, a w drugim roku odpowiednio 42,26 i 42,03.

⁵⁸ Treningi funkcjonowania codziennego, fizjoterapię, terapię logopedyczną, psychologiczną i pedagogiczną oraz terapię integracji sensorycznej (nauka prawidłowego odbioru oraz interpretacji wrażeń zmysłowych).

⁵⁹ Umowa nr ZZO/000197/02/D z 31 maja 2017 r., zmieniona aneksami: nr 1 z 30 sierpnia 2017 r. (zmiana w części całkowitych kosztów projektu oraz zmiana wskaźników ewaluacji) i nr 2 z 8 maja 2018 r. (aneks na kolejny rok realizacji projektu).

⁶⁰ Wartość wskaźnika zaplanowana na pierwszy i drugi okres realizacji projektu wynosiła odpowiednio: 60,71 i 60,66.

⁶¹ Wartość wskaźnika zaplanowana na pierwszy i drugi okres realizacji projektu wynosiła odpowiednio: 160,91 i 170,97.

⁶² Wartość wskaźnika zaplanowana na pierwszy i drugi okres realizacji projektu wynosiła odpowiednio: 0 i 64.

⁶³ Kwoty określone w umowie na pierwszy i drugi okres realizacji projektu wynosiły odpowiednio 683,9 tys. zł i 725,9 tys. zł.

przeprowadzonego wywiadu⁶⁴ specjalistyczny personel sporządził IPD służący zaplanowaniu pracy w ramach projektu⁶⁵. Zaplanowane zajęcia zostały zrealizowane i na bieżąco prowadzona była ewidencja godzin udzielonego wsparcia. Nie rzadziej niż raz w miesiącu potwierdzane było uczestnictwo w zajęciach w ramach projektu⁶⁶. Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia wskazał, że liczba sesji dla każdego z uczestników różna w poszczególnych miesiącach wynikała głównie z pogorszenia ich stanu zdrowia lub wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne, co wskazano we wniosku, w obszarze ryzyk związanych z realizacją projektu.

Wyniki zaplanowanych działań dla poszczególnych uczestników projektu CWliWRD weryfikowane były przez specjalistów prowadzących zajęcia m. in. poprzez kwestionariusze: diagnozy logopedycznej, rozwoju sensomotorycznego, indywidualnej oceny doskonalonych kompetencji.

(akta kontroli str. 967-983, 994-995, 1000, 1005-1008)

Zrealizowane w ramach projektu zadania skutkowały osiągnięciem założonych celów. Niemniej określone w umowie wskaźniki produktu nie zostały osiągnięte⁶⁷, co mogło stanowić podstawę do wykluczenia Stowarzyszenia z uczestnictwa w kolejnych, ogłaszanych przez PFRON konkursach (w ramach kierunku pomocy)⁶⁸. Fundusz nie podjął jednak takiej decyzji. Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia wskazał, że przyczyną nieosiągnięcia wskaźników produktu było objęcie wsparciem większej niż zakładano liczby beneficjentów. Podał także, że nieuzyskanie zaplanowanych wartości wskaźnika produktu nie skutkowało koniecznością zwrotu do PFRON części dotacji, ponieważ nie uległa zmniejszeniu łączna liczba godzin wsparcia udzielanego w projekcie, a kwota dofinansowania możliwa do uznania w rozliczeniu była zgodna z zapisami umowy⁶⁹.

Wykonanie dotowanego projektu nie skutkowało przekroczeniem wskaźników nakładu⁷⁰, a wskaźnik rezultatu osiągnięto na poziomie 110% założonego planu⁷¹. Z dokumentacji wynikało, że uzyskane przez beneficjentów postępy związane były głównie z poprawą codziennego funkcjonowania oraz polepszeniem sprawności ruchowej.

(akta kontroli str. 9-11, 830-837, 931-937, 964-966, 1086-1087)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Stowarzyszenie zrealizowało, zgodnie z zawartymi umowami, zakres rzeczowy trzech objętych kontrolą projektów. Wykonanie zadań w ramach projektów powierzono osobom o wymaganych kwalifikacjach, a różnorodność zaoferowanych form wsparcia ukierunkowana była głównie na pobudzenie czynnej aktywności uczestników. Realizacja poszczególnych działań została odpowiednio udokumentowana. Pomimo, że nie zostały osiągnięte ustalone w umowach o zlecenie realizacji projektów wskaźniki produktu, to uzyskane zostały cele zakładane w indywidualnych planach działania, utworzonych na podstawie przeprowadzonej diagnozy potrzeb beneficjentów ostatecznych projektów.

⁶⁴ Głównie z rodzicami lub opiekunami.

⁶⁵ Określano w nich obszary do zmiany oraz cele szczegółowe, formy wsparcia, metody pracy i spodziewane efekty.

⁶⁶ Podpis rodzica/opiekuna na liście obecności dotyczącej formy wsparcia z której korzysta beneficjent.

⁶⁷ Wartości wskaźników zaplanowane we wniosku i wartości wskaźników faktycznie osiągnięte wynosiły w pierwszym roku odpowiednio 160,91 i 149,72, a w drugim roku odpowiednio 170,97 i 146,85.

⁶⁸ Por. § 6 ust. 3 umowy nr ZZO/000197/02/D z 31 maja 2017 r.

⁶⁹ Por. § 6 ust. 1 umowy nr ZZO/000197/02/D z 31 maja 2017 r.

⁷⁰ Wartości wskaźników zaplanowane we wniosku i wartości wskaźników faktycznie osiągnięte wynosiły w pierwszym roku odpowiednio 60,71 i 57,12, a w drugim roku odpowiednio 60,66 i 60,45.

⁷¹ Wartość wskaźnika zaplanowana we wniosku i wartość wskaźnika faktycznie osiągnięta wynosiła odpowiednio: 64 i 71 (w pierwszym roku realizacji projektu wskaźnik rezultatu wyniósł 0).

2. Przestrzeganie zasad wykorzystania środków

2.1 Zasady rachunkowości przyjęte do realizacji projektów zostały opisane w Polityce Rachunkowości Stowarzyszenia⁷².

Stowarzyszenie prowadziło wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową w zakresie zdarzeń dotyczących realizacji poszczególnych projektów, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁷³ w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych. Na potrzeby realizacji poszczególnych projektów wyodrębniono w Zakładowym Planie Kont⁷⁴ zespoły kont pozwalających prowadzić ewidencję księgową⁷⁵, umożliwiającą jednoznaczną identyfikację kosztów i przychodów dotyczących każdego z kontrolowanych projektów. Wyodrębniono konta bankowe wykorzystywane na potrzeby realizacji badanych projektów.

(akta kontroli str. 1011-1013)

Analiza sprawozdań końcowych z realizacji objętych szczegółowym badaniem projektów wykazała, że podane w nich wartości kosztów kwalifikowanych pokrytych środkami PFRON były zgodne z zapisami właściwych kont analitycznych za objęte rozliczeniem okresy. Dokonana kontrola próby 78 dowodów księgowych⁷⁶ (po 26 dokumentów z każdego z projektów na łączną kwotę 347,9 tys. zł⁷⁷) wykazała, że dowody te, dokumentujące zdarzenia dotyczące realizacji projektów, spełniały warunki określone w art. 21 oraz art. 22 ustawy o rachunkowości. Wszystkie posiadały na odwrocie, sporządzony w sposób trwały⁷⁸ opis zawierający informacje: z jakich środków wydatkowana kwota została pokryta oraz jakie było przeznaczenie zakupionych towarów, usług lub innego rodzaju opłaconej należności. Informacja ta podpisana była przez koordynatora projektu. Dodatkowo dokumenty opatrzone były klauzulą potwierdzającą ich sprawdzenie pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Weryfikacja merytoryczna dowodów księgowych dokonywana była przez koordynatora danego projektu, a kontrola formalno-rachunkowa przez pracownika biura rachunkowego. Dokumenty do zapłaty zatwierdzane były przez Przewodniczącego Zarządu Stowarzyszenia. Sposób opisu dowodów księgowych pozwalał na weryfikację prawidłowości sprawozdań oraz zapobiegał wielokrotnemu rozliczaniu tych samych wydatków w ramach różnych projektów.

(akta kontroli str. 1009-1010, 1020-1035)

Stowarzyszenie nie pobierało opłat od beneficjentów ostatecznych w trakcie realizacji kontrolowanych projektów

(akta kontroli str. 1014-1017, 1042-1045)

2.2 Objęte kontrolą projekty nie były dotowane ze środków PFRON pochodzących z innych źródeł.

Stowarzyszenie prawidłowo wniosło wkład własny. We wszystkich badanych projektach był to niefinansowy wkład osobowy (świadczenie wolontariuszy) w łącznej kwocie 193,3 tys. zł⁷⁹. Wkład własny wniesiono w ramach kosztów

⁷² Zarządzenie Prezesa Zarządu Stowarzyszenia z dnia 2 lutego 2009 r., zmienione aneksami z dnia 14.10.2011 r., 01.01.2017 r. 01.01.2018 r. i 01.01.2019 r.

⁷³ Dz. U. z 2019 r. poz. 351. Dalej: „ustawa o rachunkowości”.

⁷⁴ Załącznik nr 2 do Polityki Rachunkowości Stowarzyszenia.

⁷⁵ Ewidencja księgowa prowadzona była komputerowo za pomocą odpowiedniego programu.

⁷⁶ W tym 10 dotyczących usług zrealizowanych na podstawie umów z osobami fizycznymi.

⁷⁷ Z czego 182,7 tys. zł dot. projektu PRP 51,3 tys. zł projektu KIS i 113,8 tys. zł projektu CWIiWRD.

⁷⁸ Nadruk albo odręczny zapis.

⁷⁹ W kolejnych okresach finansowania odpowiednio dla poszczególnych projektów: PRP 31,4 tys. zł i 38,6 zł, KIS 20,0 tys. zł i 23,8 tys. zł, CWIiWRD 37,3 tys. zł i 42,1 tys. zł.

bezpośrednich w wysokości wyznaczonej w ogłoszeniach o konkursie⁸⁰. Prawdłowo ustalono stawki, według których go wyliczono⁸¹.

Sposób i czas pracy wolontariuszy został odpowiednio udokumentowany na kartach pracy i rozliczony na podstawie porozumienia wolontariackiego oraz kart pracy zgodnie z wcześniejszymi wyliczeniami. Badane w wybranej próbie dowodów księgowych 34 karty pracy wolontariuszy zawierały informacje na temat wykonanych czynności oraz były opatrzone sporządzonymi w sposób trwały opisem, wskazującym kwotę wycenionego wkładu własnego niefinansowego, nr umowy z PFRON i nazwę realizowanego projektu.

(akta kontroli str. 9-11, 1014-1017, 1029-1031)

Stowarzyszenie nie uzyskiwało przychodów w związku z realizacją dotowanych przez PFRON projektów objętych kontrolą. Nie prowadziło również działalności odpłatnej, która kwalifikowała się jako działalność gospodarcza.

(akta kontroli str. 1046-1085)

2.3 Wydatki poniesione w ramach badanych projektów były uwzględnione w budżecie każdego z nich⁸² i bezpośrednio związane z realizacją danego projektu. W ramach przyznanego dofinansowania Stowarzyszenie rozliczyło wyłącznie koszty, które się do tego kwalifikowały, zgodnie z *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności kosztów w ramach art. 36 ustawy o rehabilitacji*⁸³ oraz z uwzględnieniem limitów kosztów wskazanych w treści ogłoszeń o konkursie dla trzech kategorii kosztów kwalifikowalnych⁸⁴.

(akta kontroli str. 182-185, 385-388, 579-582, 662-664, 825-829, 927-930, 1009-1010)

Wygenerowane w trakcie realizacji poszczególnych projektów oszczędności przesuwane były na inne pozycje kosztów z uwzględnieniem zapisów zawartych umów. Operacje te nie wymagały uzyskania akceptacji PFRON i aneksowania umów⁸⁵. Informacje o dokonanych zmianach Stowarzyszenie przysyłało do PFRON wraz ze sprawozdaniami z realizacji projektów. Środki niewykorzystane zostały

⁸⁰ W konkursach poprzedzających zawarcie umów o zlecenie realizacji zadań w ramach kontrolowanych projektów (dla projektów PRP i KIS - konkurs XXIV ogłoszony 18 września 2015 r., dla projektu CWliWRD konkurs 2/2016 ogłoszony 18 października 2016 r.) wyznaczona minimalna procentowa wysokość wkładu własnego wynosiła 5% kosztów kwalifikowalnych poniesionych w ramach projektu. Wkład własny w badanych projektach wynosił w kolejnych okresach finansowania odpowiednio dla poszczególnych projektów: PRP 5,02% i 5,06%, KIS 5,17% i 5,01%, CWliWRD 5,17% i 5,48%.

⁸¹ W oparciu o maksymalną stawkę za jedną godzinę pracy określoną w ogłoszeniu o konkursie (12,00 zł w konkursie XXIX i 15,00 zł w konkursie 2/2016) lub w przypadku wolontariuszy wykonujących pracę taką, jak stały personel Stowarzyszenia w oparciu o stawki obowiązujące dla tego personelu.

⁸² Szczegółowy zakres rzeczowy i finansowy określał budżet projektu stanowiący każdorazowo załącznik do umowy.

⁸³ Załącznik nr 8 do Zasad wspierania realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, zlecanych organizacjom pozarządowym przez PFRON, dalej: „Wytyczne w zakresie kwalifikowalności kosztów”.

⁸⁴ 1) koszty osobowe personelu administracyjnego, 2) koszty funkcjonowania jednostek wskazanych przez Wnioskodawcę do realizacji projektu (np. opłaty za telefon/faks, Internet, opłaty pocztowe, czynsz, CO, materiały biurowe, obsługa księgowa lub informatyczna projektu przez wykonawcę zewnętrznego), 3) nakłady na nabycie środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz wyposażenia; koszty najmu (dzierżawy, leasingu) ww. składników majątkowych; koszty remontów, adaptacji i modernizacji pomieszczeń.

⁸⁵ Por. § 14 umów o zlecenie realizacji projektów. Dokonane zmiany w budżecie nie wymagały uzyskania akceptacji PFRON i zmiany umowy, bowiem w wyniku przesunięcia kosztów nie nastąpiło zwiększenie danej pozycji kosztów o więcej niż 10% jej dotychczasowej wartości, zmiany te nie przekraczały limitów określonych dla danej kategorii kosztów w ogłoszeniu o konkursie oraz nie skutkowały zwiększeniem żadnej z pozycji kosztów ujętych w następujących kategoriach kosztów: „koszty osobowe personelu administracyjnego”, „koszty osobowe personelu merytorycznego”.

zwrócone PFRON⁸⁶.

(akta kontroli str. 9-11, 240, 438-439, 606, 703-704, 887, 963)

W okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2018 r. Stowarzyszenie rozliczało koszty pośrednie związane z administrowaniem badanych projektów na podstawie rzeczywiście poniesionych kosztów (w oparciu o dokumenty księgowe potwierdzające ich poniesienie w określonej kwocie)⁸⁷. Od 1 kwietnia 2018 r. do 31 marca 2019 r. koszty pośrednie rozliczane były ryczałtowo⁸⁸. Według wyjaśnienia Przewodniczącego Zarządu Stowarzyszenia przyczyną zmiany sposobu rozliczania kosztów pośrednich w drugim okresie realizacji projektu CWLiWRD była konieczność dostosowania wszystkich realizowanych w tym okresie projektów do jednego sposobu rozliczania⁸⁹. Koszty pośrednie ewidencjonowane były na wyodrębnionych kontach analitycznych projektów.

Analiza sprawozdań końcowych z realizacji badanych projektów oraz wybranej próby dowodów księgowych obejmujących wskazane wyżej okresy potwierdziła właściwe dokumentowanie w tym zakresie zarówno w przypadku rozliczania kosztów pośrednich na podstawie rzeczywiście poniesionych kosztów, jak i w przypadku ryczałtowego sposobu ich rozliczania. W okresie ryczałtowego rozliczania kosztów administracyjnych nie rozliczano jako bezpośrednich wydatków wymienionych w katalogu kosztów pośrednich⁹⁰.

(akta kontroli str. 1014-1019, 1042-1045)

2.4 Stowarzyszenie nie zleciło podmiotom zewnętrznym wykonywania zadań związanych z realizacją badanych projektów, co zapobiegło nieuzasadnionym kosztom wynikającym z przyjmowania roli pośrednika w zlecaniu zadań.

(akta kontroli str. 182-185, 385-388, 579-582, 662-664, 825-829, 927-930)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Stowarzyszenie przestrzegało zasad wykorzystania przyznanego przez Fundusz dofinansowania. Wkład własny w postaci pracy wolontariuszy został wniesiony prawidłowo w ramach kosztów bezpośrednich. Rozliczane były wyłącznie koszty, które się do tego kwalifikowały, uwzględnione w budżetach projektów i bezpośrednio związane z ich realizacją. Koszty podane w rozliczeniach wynikały z prawidłowo prowadzonej ewidencji księgowej. Sprawozdania z realizacji poszczególnych projektów były zgodne z wymaganiami zawartymi w umowie oraz poparte odpowiednimi dokumentami finansowymi.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

⁸⁶ Łączna kwota środków zwróconych PFRON wyniosła 81,4 tys. zł (w tym 35,4 tys. zł z projektu PRP, 13,3 tys. zł z projektu KIS i 32,7 tys. zł z projektu CWLiWRD).

⁸⁷ Ten sposób rozliczania obejmował oba okresy finansowania programów PRP i KIS oraz pierwszy okres finansowania programu CWLiWRD.

⁸⁸ Ten sposób rozliczania obejmował drugi okres finansowania projektu CWLiWRD.

⁸⁹ Od 1 kwietnia 2018 r. realizowane były nowe projekty KIS i PRP, a koszty pośrednie były w nich rozliczane ryczałtem. Stawka ryczałtu określona w Aneksie nr 2 z dnia 8 maja 2018 r. do umowy ZZO/000197/02/D wynosiła 18% kosztów bezpośrednich wskazanych w budżecie projektu.

⁹⁰ Rozdział IV ust. 5 Wytucznych w zakresie kwalifikowalności kosztów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Najwyższa Izba Kontroli, odstępując od formułowania uwag i wniosków pokontrolnych, nie oczekuje przedstawienia przez Pana Przewodniczącego informacji, o której mowa w art. 62 ustawy o NIK.

Bydgoszcz, 10 października 2019 r.

Kontroler
Jolanta Szydłowska-Hęsiak
Specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p. o. Dyrektor
Oliwia Bar

/-/

.....
podpis